

3. Індекс сприйняття корупції – 2020. Офіційний сайт Transparency International. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2020/> (дата звернення: 29.09.2021);

4. Оцінка громадянами ситуації в країні, рівень довіри до виконавчих та правоохоронних органів влади, оцінка діяльності Уряду (лютий 2020р. соціологія). Офіційний сайт Разумков центр. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-gromadianamy-sytuatsii-v-kraini-riven-doviry-do-vykonavchikh-ta-pravookhoronnykh-organiv-vlady-otsinka-diialnosti-uriadu-liutyi-2020r>. (дата звернення: 29.09.2021).

Шишацька Юлія Олегівна

аспірантка кафедри кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

НЕДОЛІКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Відповідно до ст. 2 КПК України, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Реалізація таких завдань можлива лише шляхом неухильного дотримання всіх положень чинного кримінального процесуального законодавства. Проте

складність способів та методів проведення окремих процесуальних дій висуває додаткові вимоги до уповноважених осіб, адже про розслідуванні, розгляді та вирішенні кримінальних правопорушень слідчий, дізнавач та прокурор не повинні ставити на перше місце саме мету отримання доказів, адже первинними в даному випадку мають визнаватися саме права та законні інтереси учасників кримінального провадження. Особливо гостро проблема встановлення таких пріоритетів виникає в процесі проведення негласних слідчих (розшукових) дій, в тому числі з використанням конфіденційного співробітництва.

Відповідно до ст. 275 КПК України, під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК України. Забороняється залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру.

Н. Гольдберг стверджує, що існує дві форми сприяння громадян при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій:

- використання інформації, одержаної від конфідента під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
- залучення конфідента до проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

«Сприяння осіб правоохоронним органам на конфіденційній основі є суттю агентурного методу, а він, в свою чергу, становить основний зміст як оперативно-розшукової діяльності, так і кримінальної процесуальної діяльності в частині проведення негласних слідчих (розшукових) дій» [1, с. 101].

Необхідно підкреслити, що конфіденційне співробітництво не є окремою формою проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Підтримуємо думку Д.Б. Сергєєвої, що «використання інформації, отриманої внаслідок конфіденційного співробітництва під час проведення НСРД, так само, як і

залучення осіб до конфіденційного співробітництва під час проведення НСРД, не відповідає сутнісним ознакам НСРД. В іншому разі виникла б ситуація, коли одна слідча (розшукова) дія проводиться в ході провадження іншої, як її стадія чи структурний елемент, що є неприпустимим. Ці заходи за своєю природою є забезпечувальними, такими, що покликані сприяти успішному проведенню НС(Р)Д, під час яких вони використовуються [2, с. 51-52]. Як слушно зазначає К.В. Антонов, «конфіденційне співробітництво у практичній діяльності здійснюється під час досудового розслідування лише з метою забезпечення проведення інших НСРД й окремо про його результати протокол не складається. Кримінальним процесуальним законодавством обмежено можливості слідчого щодо використання конфідентів під час досудового розслідування, а саме: не передбачено порядок використання інформації конфідента при проведенні слідчих (розшукових) дій, які не включено до глави 21 КПК, як і не передбачено можливість використання конфідента як свідка подій, що є предметом розслідування, а також при виконанні слідчих (розшукових) дій, не пов'язаних з проведенням НСРД» [3, с. 370].

Слід констатувати, що на даний час чинне кримінальне процесуальне законодавство не достатньо чітко описує специфіку використання конфіденційного співробітництва при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, що і стає причиною відсутності єдиного тлумачення сутності такого співробітництва при розслідуванні кримінальних правопорушень. В даному випадку необхідно наголосити, що єдиним способом уникнення таких проблем є внесення змін до чинного кримінального процесуального законодавства задля удосконалення відповідного правового регулювання. Очевидно, що в КПК України неможливо описати всю специфіку застосування конфіденційного співробітництва, адже така інформація має обмежений доступ. Проте на даний момент виникла нагальна потреба в законодавчому уточненні процесуального статусу осіб, які залучаються до конфіденційного співробітництва, та власне форм, в яких таке співробітництво можливе. Вважаємо, що такі зміни дозволять уникнути тих проблем, що виникають в

процесі застосування відповідних положень чинного кримінального процесуального законодавства України.

Список використаних джерел:

1. Гольдберг Н. Проблеми регулювання конфіденційного співробітництва при здійсненні негласних слідчих (розшукових) дій. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2016. Februarie. С. 100-103.
2. Сергєєва Д.Б. Негласне співробітництво у кримінальному процесі, *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 47-54.
3. Антонов К.В. Проблеми нормативно-правового регулювання використання конфіденційного співробітництва під час досудового розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. С. 369-371.